

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA**

I N F O R M A C I J A
O INVESTICIJAMA NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO U 2007.
GODINI

Direktor:

Sarajevo, februar, 2009. god.

Said Jamaković, dipl.ing.arh.

S A D R Ź A J

UVOD

I ISPLATE ZA INVESTICIJE NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO

1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja.....5
2. Isplate za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti.....8

II OSTVARENE INVESTICIJE NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO

1. Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi.....13
2. Ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti..... 15

REZIME

Izvori

Lista tabela

Tabela 1.	Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo	5
Tabela 2.	Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Federacije BiH	5
Tabela 3.	Struktura isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo i Federacije BiH u %	7
Tabela 4.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2007. po SKD	8
Tabela 5.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2006. po SKD	9
Tabela 6.	Isplate za investicije Kantona Sarajevo u 2007.	9
Tabela 7.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo u 2007. prema SKD	10
Tabela 8.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo prema izvorima i SKD u 2007.	12
Tabela 9.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo	13
Tabela 10.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Federacije BiH	14
Tabela 11.	Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo i Federacije BiH	14
Tabela 12.	Struktura ostvarenih investicija Kantona Sarajevo i Federacije BiH prema SKD u 2007. god	15
Tabela 13.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo prema SKD po tehničkoj strukturi u 2007.	16
Tabela 14.	Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2007. god.	17
Tabela 15.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema tehničkoj strukturi u 2007.god.	19

Lista grafova

Graf 1.	Indeksi isplata za investicije 2007./2006.	6
Graf 2.	Učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u FBiH	6
Graf 3.	Struktura isplata ukupnih investicija prema izvorima sredstava u 2007. (%)	7
Graf 4.	Struktura ukupnih isplata za investicije po djelatnosti investitora u 2007. (%)	11
Graf 5.	Učešće ostvarenih investicija Kantona Sarajevo u FBiH	14
Graf 6.	Struktura ukupno ostvarenih investicija prema namjeni ulaganja u KS u 2007. (%)	17
Graf 7.	Tehnička struktura ostvarenih investicija u 2007.	18

UVOD

U Informaciji o investicijama na području Kantona Sarajevo za 2007. daje se osvrt na isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo.

Informacija se, pored uvoda i rezimea, sastoji od dva dijela.

U prvom dijelu daju se podaci o isplatama za investicije prema izvorima finansiranja za 2007. i za prethodnu godinu, i to za Kanton Sarajevo i za Federaciju BiH. U ovom dijelu data je i struktura isplaćenih investicija prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

U drugom dijelu daju se ostvarene investicije u nova stalna sredstva za 2007. godinu, tehnička struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2007. godini i ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

Kod obrade ukupno ostvarenih investicija u 2007. godini po tehničkoj strukturi podaci, na nivou Kantona Sarajevo i Federaciji BiH upoređeni su sa prethodnom godinom.

Informacija je urađena na bazi Statističkog biltena br. 120, Bruto domaći proizvod i investicije u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2007. godinu, Federalnog zavoda za statistiku.

I ISPLATE ZA INVESTICIJE NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO

1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja

U toku 2007. godine vrijednost isplata za investicije, odnosno novčana ulaganja u stalna sredstva na području Kantona Sarajevo iznose 1451,9 miliona KM, što je povećanje za 47% u odnosu na 2006. godinu.

U strukturi izvora finansiranja, u odnosu na 2006. godinu bilježi se povećanje isplata iz sopstvenih sredstava, finansijskih kredita i sredstava fondova i budžeta, a smanjenje isplata bilježimo kod finansijskog lizinga i ostalih izvora, dok je isplata iz udruženih sredstava ostala na prošlogodišnjem nivou.

Tabela 1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo u 000 KM

Godina	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski krediti	Finasijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta	Iz ostalih izvora
2007.	1.451.890	785.352	42.660	465.992	45.887	59.869	52.131
2006.	987.652	549.551	42.640	212.905	76.000	28.781	77.774
Index 07/06	147	143	100	219	60	208	67

Na području Federacije BiH vrijednost isplata za investicije u 2007. godini iznose 3.527,3 miliona KM što je povećanje za 54% u odnosu na 2006. godinu.

U strukturi izvora finansiranja povećano je učešće u svim izvorima, osim ostali izvori koji bilježi pad od 11%.

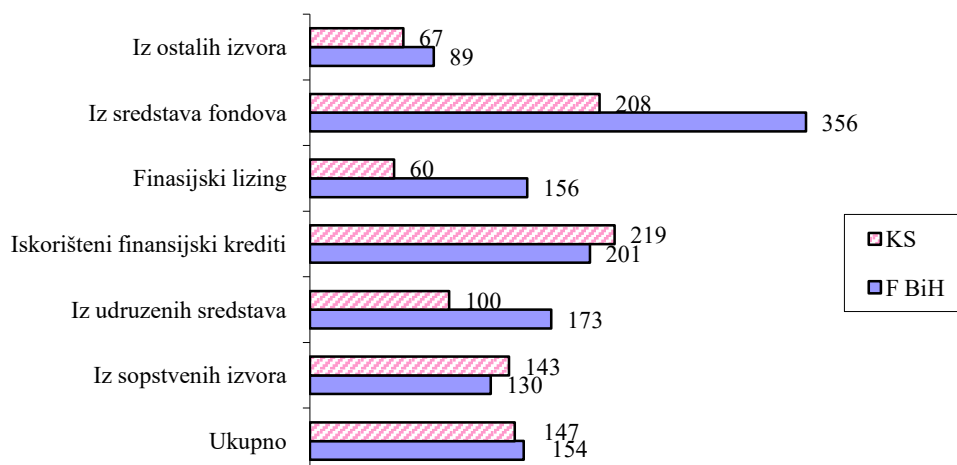
Tabela 2. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Federacije Bosne i Hercegovine u 000 KM

Godina	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski krediti	Finasijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta	Iz ostalih izvora
2007.	3.527.339	1.726.643	127.859	1.095.954	220.642	230.938	125.303
2006.	2.297.462	1.331.218	73.787	545.184	141.344	64.839	141.090
Index 07/06	154	130	173	201	156	356	89

U cjelini gledano, ukupne isplate za investicije su zabilježile porast i na području Kantona Sarajeva, i na području Federacije BiH (Graf 1.).

U strukturi isplata za investicije na području Kantona Sarajevo uočava se povećanje kod četiri, a smanjenje kod dva izvora, a na području Federacije BiH uočava se povećanje po svim izvorima, osim ostalih izvora u odnosu na 2006. godinu.

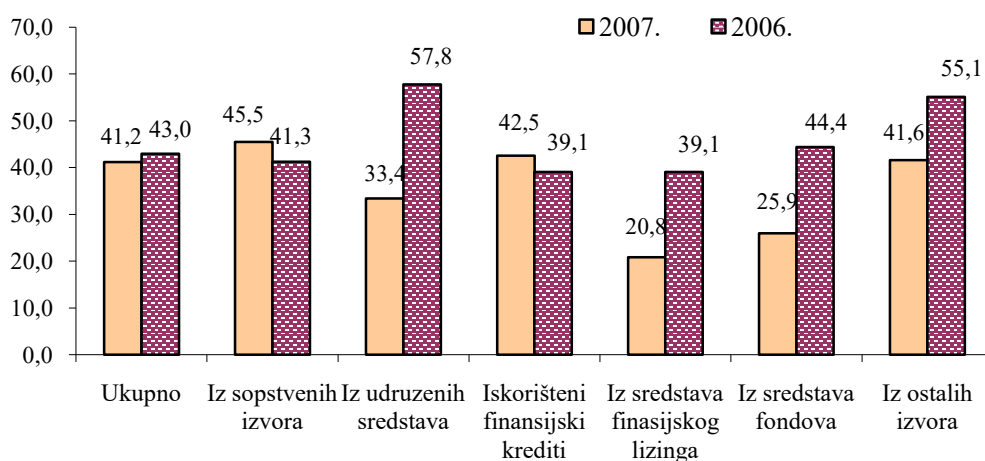
Indeksi isplata za investicije 2007/2006

Graf 1.

U 2007. godini došlo je i do izmjena u učešću ukupnih isplata za investicije Kantona Sarajevo u isplatama Federacije BiH, kao i u pojedinim izvorima. Učešće ukupnih isplata Kantona se smanjilo sa 43,0% u 2006. godini na 41,2% u 2007. godini. U strukturi isplata značajno se smanjilo učešće udruženih sredstava, finasijskog lizinga, sredstava fondova, i ostalih izvora, dok je povećanje iskorišteni finasijski krediti i sopstvenih sredstava u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu.

Učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u FBiH (%)

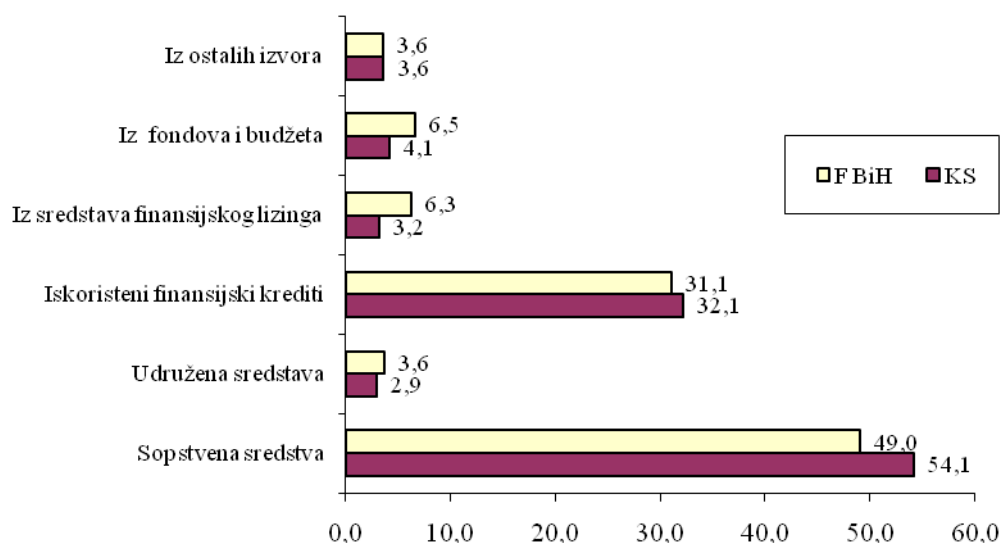
Graf 2.

Tabela 3. Struktura isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo i FBiH u %

Isplate za investicije	2007.			2006.		
	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Ukupno	41,2	100,0	100,0	43,0	100,0	100,0
Iz sopstvenih izvora	45,5	54,1	49,0	41,3	55,6	57,9
Iz udruženih sredstava	33,4	2,9	3,6	57,8	4,3	3,2
Iskorišteni finansijski krediti	42,5	32,1	31,1	39,1	21,6	23,7
Iz sredstava finansijskog lizinga	20,8	3,2	6,3	39,1	7,7	6,2
Iz sredstava fondova	25,9	4,1	6,5	44,4	2,9	2,8
Iz ostalih izvora	41,6	3,6	3,6	55,1	7,9	6,1

U strukturi izvora finansiranja dominiraju isplate za investicije u 2007. godini, sopstvena sredstva (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) sa učešćem od 54,1 % na području Kantona Sarajevo, a sa 49,0 % na području Federacije BiH. Sredstva iz izvora iskorištenih finansijskih kredita učestvuju sa 32,1 % na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 31,1%.

Struktura isplata ukupnih investicija prema izvorima sredstava Kantona Sarajevo i FBiH u 2007.god. (%)

Graf 3.

2. Isplate za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Posmatrana struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2007. godini ukazuje da se oko 65% ukupnih isplata na području Kantona odnose na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (24,0%), saobraćaj i veze (14,9%), prerađivačka industrija (13,9%) i poslovanje nekretninama, poslovne usluge 11,9%. U odnosu na 2006. godinu u strukturi isplata, učešće u trgovini na veliko i malo povećano je sa 23,0% na 24,%. Istovremeno je došlo do smanjenja učešća isplata za investicije u oblasti saobraćaj i veze sa 16,7% na 14,9%, i prerađivačkoj industriji sa 15,6% na 13,9%, itd.

Na nivou Federacije BiH ova struktura ukazuje da se preko 68% ukupnih isplata odnosi na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (21,5%), prerađivačka industrija (25,4%), saobraćaj i veze (11,1%) i javna uprava i odbrana (10,1%). U odnosu na učešće u 2006. godinu smanjenje učešća isplata u 2007. godini bilježi saobraćaj, skladištenje i veze sa 13,2% na 11,1%, trgovina na veliko i malo sa 22,6% na 21,5%, a povećanje bilježi prerađivačka industrija sa 22,3% na 25,4%, u oblast javne uprave i odbrane sa 9,3% na 10,1% itd.

Sa stanovišta učešća isplata za investicije Kantona Sarajevo u isplatama iz Federacije BiH uočava se 79,9% učešća na području djelatnosti finansijskog posredovanja, 72,4% u oblasti poslovanja nekretninama, poslovne usluge u području djelatnosti snabdjevanje energijom, plinom i vodom, 67,4% u oblasti saobraćaja, skladištenja i veza, 54,3% itd. Ukupno učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u Federaciji BiH smanjeno je sa 43,0% u 2006. god. na 41,2% u 2007. god.

Tabela 4. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2007. godini po SKD

Područje djelatnosti	000 KM		u %		
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.447.251	3.478.499	99,7	98,6	41,6
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	6.646	36.973	0,5	1,0	18,0
B Ribarstvo		605	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	9.796	81.141	0,7	2,3	12,1
D Prerađivačka industrija	202.075	895.276	13,9	25,4	22,6
E Snabdjevanje energijom, plinom i vodom	132.917	197.090	9,2	5,6	67,4
F Građevinarstvo	46.538	171.436	3,2	4,9	27,1
G Trgovina na veliko i malo	348.101	757.242	24,0	21,5	46,0
H Ugostiteljstvo	25.562	45.269	1,8	1,3	56,5
I Saobraćaj, skladištenje i veze	216.522	398.889	14,9	11,3	54,3
J Finansijsko posredovanje	107.731	134.766	7,4	3,8	79,9
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	172.218	237.710	11,9	6,7	72,4
L Javna uprava i odbrana	108.936	355.083	7,5	10,1	30,7
M Obrazovanje	11.096	30.506	0,8	0,9	36,4
N Zdravstvena i socijalna zaštita	18.293	58.779	1,3	1,7	31,1
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	40.819	77.734	2,8	2,2	52,5
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	4.639	48.840	0,3	1,4	9,5
Ukupno	1.451.890	3.527.339	100,0	100,0	41,2

Poljoprivredna gazdinstva u ukupnim isplatama za investicije u Federaciji BiH učestvuju sa 1,38%, a njihovo učešće u ukupnim investicijama Kantona Sarajevo je 0,32%.

Tabela 5. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2006. godini po SKD

Područje djelatnosti	000 KM		u %		
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	983.646	2.259.162	99,6	98,3	43,5
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	6.557	30.201	0,7	1,3	21,7
B Ribarstvo		646	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	4.047	37.732	0,4	1,6	10,7
D Prerađivačka industrija	154.024	512.790	15,6	22,3	30,0
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	84.771	133.990	8,6	5,8	63,3
F Građevinarstvo	22.321	99.192	2,3	4,3	22,5
G Trgovina na veliko i malo	229.912	518.866	23,3	22,6	44,3
H Ugostiteljstvo	11.322	32.379	1,1	1,4	35,0
I Saobraćaj, skladištenje i veze	164.673	302.038	16,7	13,1	54,5
J Finansijsko posredovanje	94.647	126.469	9,6	5,5	74,8
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	70.282	132.276	7,1	5,8	53,1
L Javna uprava i odbrana	84.146	213.550	8,5	9,3	39,4
M Obrazovnje	7.508	20.005	0,8	0,9	37,5
N Zdravstvena i socijalna zaštita	20.660	48.663	2,1	2,1	42,5
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	28.773	50.366	2,9	2,2	57,1
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	4.006	38.300	0,4	1,7	10,5
Ukupno	987.652	2.297.462	100,0	100,0	43,0

Tabela 6. Isplate za investicije Kantona Sarajevo u 2007.

u 000 KM

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	783.742	42.660	463.161	45.887	59.869	51.932	1.447.251
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	4.207		1.972		411	56	6.646
B Ribarstvo							0
C Rudarstvo	1076		6.252	741	1.728		9.797
D Prerađivačka industrija	122.468	546	61.472	16.797	144	648	202.075
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	100.144	310	17.420	2.440	4.869	7.734	132.917
F Građevinarstvo	31.602	924	12.506	1.440	66		46.538
G Trgovina na veliko i malo	146.053	14.868	173.349	10.046	144	3.641	348.101
H Ugostiteljstvo	10.305	5.078	9.113	485	512	69	25.562
I Saobraćaj, skladištenje i veze	119.115	231	69.652	5.959		21.565	216.522
J Finansijsko posredovanje	80.410		26.656	665			107.731
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	52.717	18.485	75.096	5.038	20.328	554	172.218
L Javna uprava i odbrana	81.247			707	18.966	8.016	108.936
M Obrazovanje	6.059	178	1.114	52	1.140	2.553	11.096
N Zdravstvena i socijalna zaštita	8.887		138	1.305	4.299	3.664	18.293
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	19.451	2.040	8.422	212	7.262	3.432	40.819
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	1.609		2.831			199	4.639
UKUPNO	785.350	42.660	465.993	45.887	59.869	52.131	1.451.890

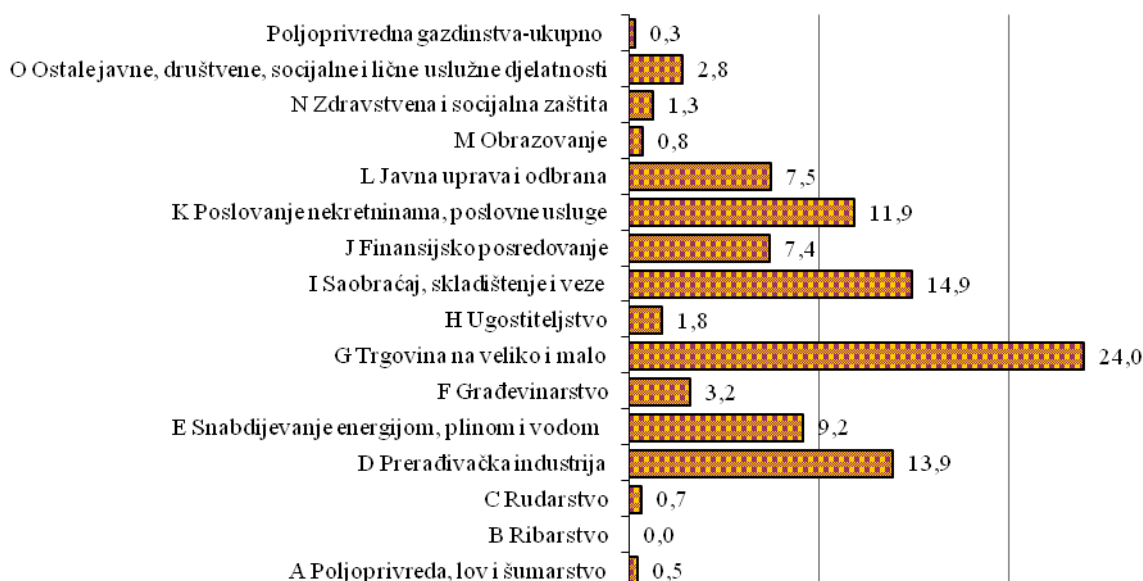
Analiza novčanih ulaganja u stalna sredstva prema djelatnostima investitora Kantona Sarajevo ukazuje na slijedeće:

- Oko 65% ukupnih isplata finansirali su investitori sa četiri područja djelatnosti trgovine na veliko i malo (24,0%), saobraćaja, skladištenja i veza (14,9%), prerađivačke industrije (13,9%) i poslovanje nekretninama, poslovne usluge 11,9 (Graf 4.);
- U ukupnim sopstvenim izvorima finansiranja najznačajniji su investitori sa područja djelatnosti trgovine na veliko i malo (18,6%), prerađivačke industrije (15,6%) saobraćaja, skladištenja i veza (15,2%), snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom (12,8%), javna uprava i odbrana 10,3% itd;
- U ukupnim isplatama iz udruženih sredstava preko 43% učestvuju investitori iz oblasti poslovanja nekretninama, poslovne usluge;
- U ukupnim isplatama iz finansijskih kredita sa preko 37% učestvuju investitori iz područja trgovine na veliko i malo;
- U ukupnim isplatama iz finansijskog lizinga najznačajniji su investitori sa područja prerađivačke industrije 36,6% i područja djelatnosti trgovine na veliko i malo (21,9%);
- U ukupnim isplatama iz ostalih izvora investitori iz područja saobraćaja, skladištenja i veza učestvuju sa 41,4%, iz oblasti snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom učestvuju sa 14,8% itd.

Tabela 7. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo u 2007. prema SKD u %

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	99,8	100,0	99,4	100,0	100,0	99,6	99,7
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	0,5	0,0	0,4	0,0	0,7	0,1	0,5
B Ribarstvo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	0,1	0,0	1,3	1,6	2,9	0,0	0,7
D Prerađivačka industrija	15,6	1,3	13,2	36,6	0,2	1,2	13,9
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	12,8	0,7	3,7	5,3	8,1	14,8	9,2
F Građevinarstvo	4,0	2,2	2,7	3,1	0,1	0,0	3,2
G Trgovina na veliko i malo	18,6	34,9	37,2	21,9	0,2	7,0	24,0
H Ugostiteljstvo	1,3	11,9	2,0	1,1	0,9	0,1	1,8
I Saobraćaj, skladištenje i veze	15,2	0,5	14,9	13,0	0,0	41,4	14,9
J Finansijsko posredovanje	10,2	0,0	5,7	1,4	0,0	0,0	7,4
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	6,7	43,3	16,1	11,0	34,0	1,1	11,9
L Javna uprava i odbrana	10,3	0,0	0,0	1,5	31,7	15,4	7,5
M Obrazovanje	0,8	0,4	0,2	0,1	1,9	4,9	0,8
N Zdravstvena i socijalna zaštita	1,1	0,0	0,0	2,8	7,2	7,0	1,3
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	2,5	4,8	1,8	0,5	12,1	6,6	2,8
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	0,2	0,0	0,6	0,0	0,0	0,4	0,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

**Struktura ukupnih isplata za investicije po djelatnostima
investitora u 2007 god. (%)**

Graf 4.

Struktura isplata za investicije prema izvorima financiranja i djelatnosti, koja je data u Tabeli 8., upućuje na sljedeće:

- isplate iz sopstvenih sredstva, dakle sredstva amortizacije i sredstava za proširenje materijalne osnove rada, učestvuju sa 54,1% u ukupnim isplatama, a dominantne su kod investitora iz područja snadbjevanje električnom energijom, plinom i vodom 75,3% %, finansijskog posredovanja sa 74,6%, itd;
- poljoprivredna gazdinstva investirala su 34,7% iz vlastitih izvora;
- Isplate iz udruženih sredstava imaju značajno učešće u oblasti ugostiteljstva 19,9%;
- isplate iz iskorištenih finansijskih kredita imaju značajno učešće u oblasti rudarstva 63,8%, trgovina na veliko i malo 49,8%, poslovanja nekretninama, poslovne usluge 43,6%, ugostiteljstva 35,7% itd;
- isplate iz fondova i budžeta imaju značajno učešće u ukupnim isplatama investitora u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite 23,5%, ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti 17,8%, rudarstva 17,6%;
- isplate iz ostalih izvora finansiranja imaju značajno učešće u ukupnim isplatama investitora u oblasti obrazovanja (23,0%), zdravstvena i socijalna zaštita 20,0%, itd;

Tabela 8. Struktura isplata za investicije prema izvorima i SKD u 2007. u %

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	54,2	2,9	32,0	3,2	4,1	3,6	100,0
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	63,3	0,0	29,7	0,0	6,2	0,8	100,0
B Ribarstvo							
C Rudarstvo	11,0	0,0	63,8	7,6	17,6	0,0	100,0
D Prerađivačka industrija	60,6	0,3	30,4	8,3	0,1	0,3	100,0
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	75,3	0,2	13,1	1,8	3,7	5,8	100,0
F Građevinarstvo	67,9	2,0	26,9	3,1	0,1	0,0	100,0
G Trgovina na veliko i malo	42,0	4,3	49,8	2,9	0,0	1,0	100,0
H Ugostiteljstvo	40,3	19,9	35,7	1,9	2,0	0,3	100,0
I Saobraćaj, skladištenje i veze	55,0	0,1	32,2	2,8	0,0	10,0	100,0
J Finansijsko posredovanje	74,6	0,0	24,7	0,6	0,0	0,0	100,0
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	30,6	10,7	43,6	2,9	11,8	0,3	100,0
L Javna uprava i odbrana	74,6	0,0	0,0	0,6	17,4	7,4	100,0
M Obrazovanje	54,6	1,6	10,0	0,5	10,3	23,0	100,0
N Zdravstvena i socijalna zaštita	48,6	0,0	0,8	7,1	23,5	20,0	100,0
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	47,7	5,0	20,6	0,5	17,8	8,4	100,0
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	34,7	0,0	61,0	0,0	0,0	4,3	100,0
UKUPNO	54,1	2,9	32,1	3,2	4,1	3,6	100,0

II OSTVARENE INVESTICIJE NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO

1. Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi

Ostvarene investicije prikupljene su i obrađene putem obrasca INV-01 za 2007. godinu.

Podaci o ostvarenim investicijama iskazuju se kao ukupno ostvarene investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom godine bez obzira na to jesu li završene i je li izvršena njihova isplata. Ostvarene investicije za 2007. godinu ne obuhvataju vrijednost kupovine zemljišta, patente, licence i usavršavanje (obrazovanje) osoblja.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, odnosno proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inostranstvu budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova sredstva. U nabavku novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

U skladu sa metodologijom stalna sredstva grupisana su u dvije osnovne grupe: materijalna stalna sredstva i nematerijalna stalna sredstva. U ostvarene investicije u nova stalna sredstva uključeni su troškovi prijenosa vlasništva zemljišta, ali nije uključena vrijednost kupovine zemljišta.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2007. godini na području Kantona Sarajevo iznose 1.170,7 miliona KM, što je povećanje za 62% u odnosu na 2006. godinu.

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do povećanja došlo u svim kategorijama, osim u kategoriji, ostala materijalna sredstva gdje je zabilježeno smanjenje od 34%.

Tabela 9. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo u 000 KM

Godina	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		Građevinski radovi	Srojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva		
2007.	1.170.736	553.690	521.778	2.883	90.764	1.621
2006.	723.702	387.430	310.427	4.383	20.040	1.424
Index 07/06	162	143	168	66	453	114

Na području Federacije BiH vrijednost ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2007. godini iznosi 3.304,5 miliona KM, što je povećanje za 63% u odnosu na 2006. godinu

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do povećanja došlo u svim kategorijama.

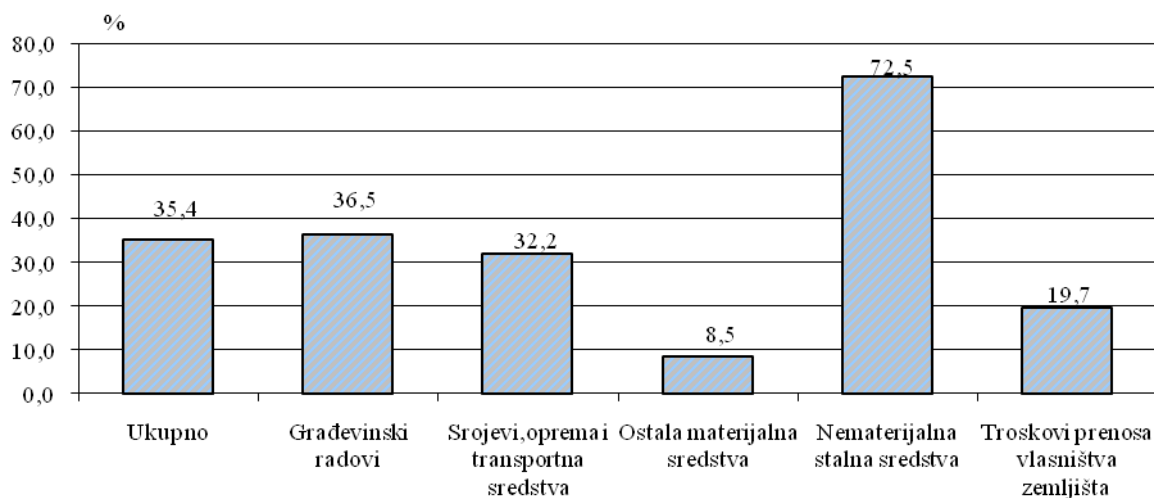
Tabela 10. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Federacije BiH u 000 KM

Godina	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		Građevinski radovi	Srojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva		
2007.	3.304.488	1.518.735	1.618.521	33.865	125.143	8.224
2006.	2.024.742	1.017.261	923.455	26.677	51.266	5.081
Index 06/05	163	149	175	127	244	162

Učešće ukupno ostvarenih investicija u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo u Federaciji iznosi 35,4% u 2007. godini. Ostvarene investicije u građevinske radove i opremu na području Kantona Sarajevo učestvuju sa preko 32% u ukupnim ostvarenim investicijama u Federaciji BiH. U strukturi ostvarenih investicija najveće učešće imaju nematerijalna stalna sredstva 72,5%, a najmanje ostala materijalna stalna sredstva 8,5%. U 2007. godini ostvarene investicije u opremu učestvuju sa 44,6% u ukupno ostvarenim investicijama na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije BiH sa 49,0%. Učešće ostvarenih investicija u građevinske radove je 47,3% u ukupnim investicijama na području Kantona Sarajevo, a 46,0% na području Federacije BiH.

Tabela 11. Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo i FBiH u %

Ostvarene investicije	2007.			2006.		
	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Ukupno	35,4	100,0	100,0	35,7	100,0	100,0
Građevinski radovi	36,5	47,3	46,0	38,1	53,5	50,2
Srojevi, oprema i transportna sredstva	32,2	44,6	49,0	33,6	42,9	45,6
Ostala materijalna sredstva	8,5	0,2	1,0	16,4	0,6	1,3
Nematerijalna stalna sredstva	72,5	7,8	3,8	39,1	2,8	2,5
Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	19,7	0,1	0,2	28,0	0,2	0,3

Učešće ostvarenih investicija Kantona Sarajevo u FBiH

Graf 5.

2. Ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2007. godini preko 65% ukupno ostvarenih investicija uloženo je u slijedeća područja: trgovina na veliko i malo (24,5%), saobraćaj, skladištenje i veze (15,9%) prerađivačka industrija (14,8%), i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (10,2%).

U 2006. godini ukupne ostvarene investicije u ove djelatnosti na području Kantona Sarajevo iznosile su takođe preko 65%.

Na području Federacije BiH u 2007. godini skoro 68% ukupno ostvarenih investicija realizovano je u prerađivačkoj industriji (25,4%), trgovini na veliko i malo (20,3%), građevinarstvu (11,6%), saobraćaju i skladištenju i vezama (10,5%). Dakle, uglavnom, iste djelatnosti koje generišu investicije na području Kantona Sarajevo.

U 2006 godini ukupne ostvarene investicije u ove djelatnosti na području Federacije BiH iznosile su takođe oko 68%.

U 2007. godini značajno je učešće Kantona Sarajevo u Federaciji BiH u skoro svim djelatnostima. Najveće učešće je u djelatnostima: poslovanje nekretninama, poslovne usluge 68,1%, finansijsko posredovanje 67,9%, ugostiteljske usluge 56,2%, javna uprava i odbrana 55,7%, obrazovanju 44,7%, trgovina na veliko i malo (42,6%), a najmanje u djelatnosti rudarstva 10,4%, snadbjevanje energijom, plinom i vodom 13,6% itd.

Tabela 12. Struktura ostvarenih investicija Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2007. godini po SKD

Područje djelatnosti	u 000 KM			u %	
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.166.097	3.255.648	99,6	98,5	35,8
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	6.636	35.336	0,6	1,1	18,8
B Ribarstvo		437	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	7.718	74.313	0,7	2,2	10,4
D Prerađivačka industrija	172.853	840.889	14,8	25,4	20,6
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	31.456	230.796	2,7	7,0	13,6
F Građevinarstvo	96.749	384.463	8,3	11,6	25,2
G Trgovina na veliko i malo	286.485	671.962	24,5	20,3	42,6
H Ugostiteljstvo	24.874	44.275	2,1	1,3	56,2
I Saobraćaj, skladištenje i veze	186.494	348.242	15,9	10,5	53,6
J Finansijsko posredovanje	88.553	130.325	7,6	3,9	67,9
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	119.022	174.856	10,2	5,3	68,1
L Javna uprava i odbrana	62.101	111.495	5,3	3,4	55,7
M Obrazovanje	25.485	57.040	2,2	1,7	44,7
N Zdravstvena i socijalna zaštita	17.701	67.665	1,5	2,0	26,2
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	39.970	83.554	3,4	2,5	47,8
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	4.639	48.840	0,4	1,5	9,5
Ukupno	1.170.736	3.304.488	100,0	100,0	35,4

Ulaganja u poljoprivredna gazdinstva u ukupno ostvarenim investicijama u 2007. godini imaju učešće na području Federacije BiH od 1,5%, a Kantonu Sarajevo učestvuje sa 0,4%.

Analiza strukture ovih ulaganja ukazuje na slijedeće:

- od ukupno ostvarenih ulaganja u iznosu od 1.170,7 miliona KM, preko 65% odnosno 771,6 miliona KM odnosi se na područje djelatnosti: trgovina na veliko i malo (24,5%), saobraćaj, skladištenje i veze (15,9%), prerađivačka industrija (14,8%) i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (10,2%) ;
- od ukupno ostvarenih investicija u građevinske radove u iznosu od 553,7 miliona KM, preko 67%, uloženo je u trgovinu na veliko i malo (27,2%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (15,2%), prerađivačku industriju (13,6%) i građevinarstvo (11,3%);
- u ukupnim ulaganjima u opremu u iznosu 521,8 miliona KM, preko 63%, odnosi se na saobraćaj, skladištenje i veze (27,1%), prerađivačku industriju (17,8%), i trgovina na veliko i malo (17,7%);
- u ulaganjima u nematerijalna stalna sredstva najviše participiraju ulaganja u trgovinu na veliko i malo 47,8% saobraćaj, skladištenje i veze 9,1%, finansijsko posredovanje 8,1% itd.

Tabela 13. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo prema SKD u 2007.god po tehničkoj strukturi

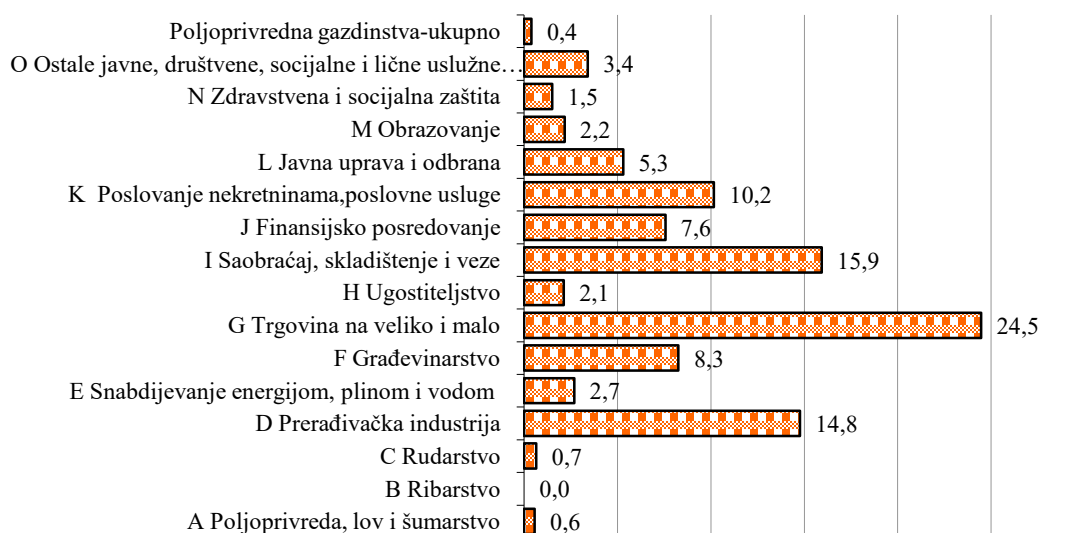
u 000 KM

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Srojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	552.510	520.973	229	90.764	1.621	1.166.097
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	5.317	1.138	158	24		6.637
B Ribarstvo						0
C Rudarstvo	4.384	3.333		1		7.718
D Prerađivačka industrija	75.235	92.673	9	4.815	121	172.853
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	17.044	9.056		5.316	40	31.456
F Građevinarstvo	62.504	27.979		5.967	299	96.749
G Trgovina na veliko i malo	150.435	92.396	2	43.385	267	286.485
H Ugostiteljstvo	20.792	3.599		439	44	24.874
I Saobraćaj, skladištenje i veze	36.825	141.319		8.234	116	186.494
J Finansijsko posredovanje	36.724	44.441		7.318	70	88.553
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	84.056	29.895		4.435	636	119.022
L Javna uprava i odbrana	16.045	41.960	21	4.073	2	62.101
M Obrazovanje	17.745	6.668		1.072		25.485
N Zdravstvena i socijalna zaštita	4.640	12.884		176	1	17.701
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	20.764	13.632	39	5.509	25	39.969
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	1.180	805	2.654			4.639
UKUPNO	553.690	521.778	2.883	90.764	1.621	1.170.736

Tabela 14. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo prema SKD u 2007. god u %

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Srojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	99,8	99,8	7,9	100,0	100,0	99,6
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1,0	0,2	5,5	0,0	0,0	0,6
B Ribarstvo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	0,8	0,6	0,0	0,0	0,0	0,7
D Prerađivačka industrija	13,6	17,8	0,3	5,3	7,5	14,8
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	3,1	1,7	0,0	5,9	2,5	2,7
F Građevinarstvo	11,3	5,4	0,0	6,6	18,4	8,3
G Trgovina na veliko i malo	27,2	17,7	0,1	47,8	16,5	24,5
H Ugostiteljstvo	3,8	0,7	0,0	0,5	2,7	2,1
I Saobraćaj, skladištenje i veze	6,7	27,1	0,0	9,1	7,2	15,9
J Finansijsko posredovanje	6,6	8,5	0,0	8,1	4,3	7,6
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	15,2	5,7	0,0	4,9	39,2	10,2
L Javna uprava i odbrana	2,9	8,0	0,7	4,5	0,1	5,3
M Obrazovanje	3,2	1,3	0,0	1,2	0,0	2,2
N Zdravstvena i socijalna zaštita	0,8	2,5	0,0	0,2	0,1	1,5
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	3,8	2,6	1,4	6,1	1,5	3,4
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	0,2	0,2	92,1	0,0	0,0	0,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

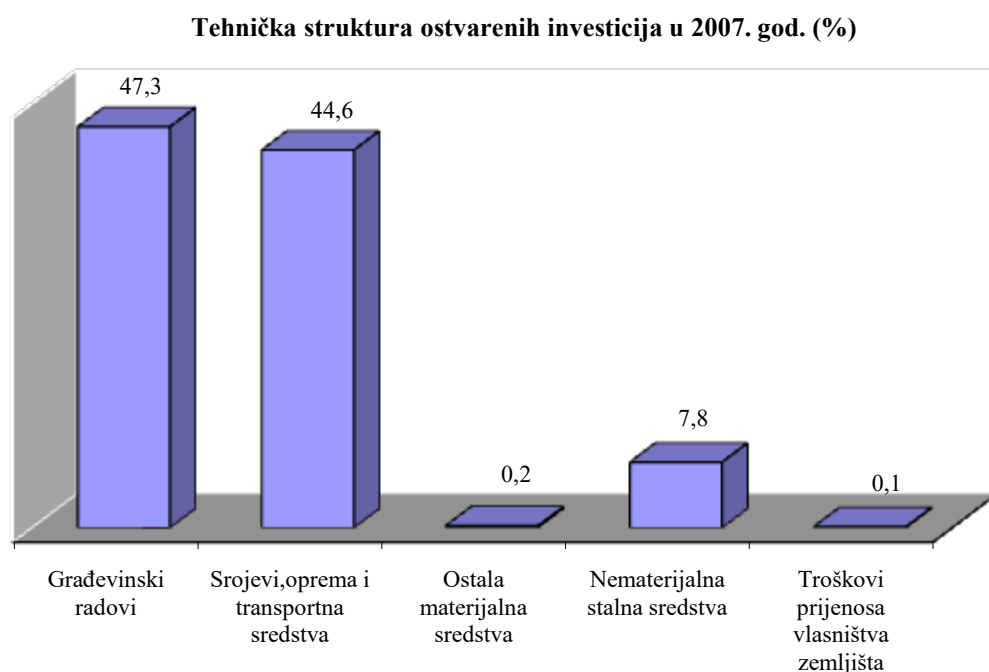
Struktura ukupno ostvarenih investicija prema namjeni ulaganja u 2007. god. (%)

Graf 6.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva prema tehničkoj strukturi daju se u Tabeli 15. i upućuju na slijedeće:

- od ukupno ostvarenih investicija, na građevinske radove odnosi se 47,3%, a opremu 44,6%;
- najveći dio ulaganja u građevinske radove odnosi se na djelatnosti ugostiteljstva (83,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (70,1%), obrazovanje (69,6%), trgovine na veliko i malo (64,6%), itd;
- ulaganje u opremu je najviše zastupljeno u oblastima saobraćaj, skladištenje i veze (75,8%), zdravstvene i socijalne zaštite (72,8%), javne uprave i odbrane (67,6%), prerađivačka industrija (53,6%), itd;
- ulaganja u nematerijalna stalna sredstva najviše participiraju ulaganja u snadbjevanjem energijom, plinom i vodom (16,9%), trgovine na veliko i malo (15,1%), finansijsko posredovanje i poslovne usluge 8,3%, itd.

Graf 7.

Tabela 15. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo prema tehničkoj strukturi u 2007. god u %

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Srojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	47,4	44,7	0,0	7,8	0,1	100,0
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	80,1	17,1	2,4	0,4	0,0	100,0
B Ribarstvo						
C Rudarstvo	56,8	43,2	0,0	0,0	0,0	100,0
D Prerađivačka industrija	43,5	53,6	0,0	2,8	0,1	100,0
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom	54,2	28,8	0,0	16,9	0,1	100,0
F Građevinarstvo	64,6	28,9	0,0	6,2	0,3	100,0
G Trgovina na veliko i malo	52,5	32,3	0,0	15,1	0,1	100,0
H Ugostiteljstvo	83,6	14,5	0,0	1,8	0,2	100,0
I Saobraćaj, skladištenje i veze	19,7	75,8	0,0	4,4	0,1	100,0
J Finansijsko posredovanje	41,5	50,2	0,0	8,3	0,1	100,0
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge	70,6	25,1	0,0	3,7	0,5	100,0
L Javna uprava i odbrana	25,8	67,6	0,0	6,6	0,0	100,0
M Obrazovanje	69,6	26,2	0,0	4,2	0,0	100,0
N Zdravstvena i socijalna zaštita	26,2	72,8	0,0	1,0	0,0	100,0
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti	52,0	34,1				100,0
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	25,4	17,4	57,2	0,0	0,0	100,0
UKUPNO	47,3	44,6	0,2	7,8	0,1	100,0

REZIME

- U toku 2007. godine isplate investicija na području Kantona Sarajevo iznose 1.451,9 miliona KM, što je 41,2% ukupnih isplata Federacije BiH. U odnosu na 2006. godinu došlo je do povećanja isplata za investicije na području Kantona Sarajevo za 47%, a na području Federacije BiH za 54%.
- U strukturi izvora finansiranja dominiraju isplate za investicije u 2007. godini, sopstvena sredstva (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) sa učešćem od 54,1 % na području Kantona Sarajevo, a sa 49,0 % na području Federacije BiH. Sredstva iz izvora iskorištenih finansijskih kredita učestvuju sa 32,1 % na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 31,1%.
- Struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2007. godini ukazuje da se oko 65% ukupnih isplata na području Kantona Sarajevo odnosi na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (24,0%), saobraćaj, skladištenje i veze (14,9%), prerađivačka industrija (13,9%) i poslovanje nekretninama, poslovne usluge 11,9%. Učešće isplata Kantona Sarajevo u isplatama Federacije BiH iznosi preko 41% i najveće učešće je na području finansijsko posredovanje 79,9%, poslovanje nekretninama, poslovne usluge 72,5%, snadbjevanje energijom, plinom i vodom, saobraćaj, skladištenje i veze 67,4% itd.
- Vrijednost efektivno izvršene izgradnje objekata i nabavke opreme i ostalog u 2007. godini na području Kantona Sarajevo iznosi 1.170,7 miliona KM, odnosno preko 35% vrijednosti ostvarenih investicija Federacije BiH.
- U ukupnim ostvarenim investicijama u nova stalna sredstva oprema učestvuje sa 44,6% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 49,0%. Građevinski radovi učestvuju sa 47,3% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije BiH sa 46,0%.
- Sa stanovišta namjene ulaganja, preko 65% ukupno ostvarenih investicija Kantona Sarajevo uloženo je u slijedeća područja: trgovina na veliko i malo (24,5%), saobraćaj, skladištenje i veze (15,9%), prerađivačka industrija (14,8%), i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (10,2%). U 2007. godini sa stanovišta namjene, ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo učestvuju preko 35% u Federaciji BiH, a značajno učešće imaju sledeće djelatnosti: poslovanje nekretninama i poslovne usluge 68,1%, finansijsko posredovanje 67,9%, ugostiteljstvo (56,2%) javna uprava i odbrana 55,7%, obrazovanje (44,7) itd. Najmanje učešće je u djelatnostima rudarstvu 10,4% i snadbjevanje energijom, plinom i vodom 13,6%.

Izvori:

- ❑ Bruto domaći proizvod i investicije u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2007. godinu, Statistički bilten 120. Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, novembar 2008. godine.
- ❑ Informacija o investicijama na području Kantona Sarajevo u 2006.godini, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Sarajevo, februar 2008.
- ❑ Bruto domaći proizvod i investicije Federacije Bosne i Hercegovine za 2006. godinu, Statistički bilten 106. Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, decembar 2007. godine.